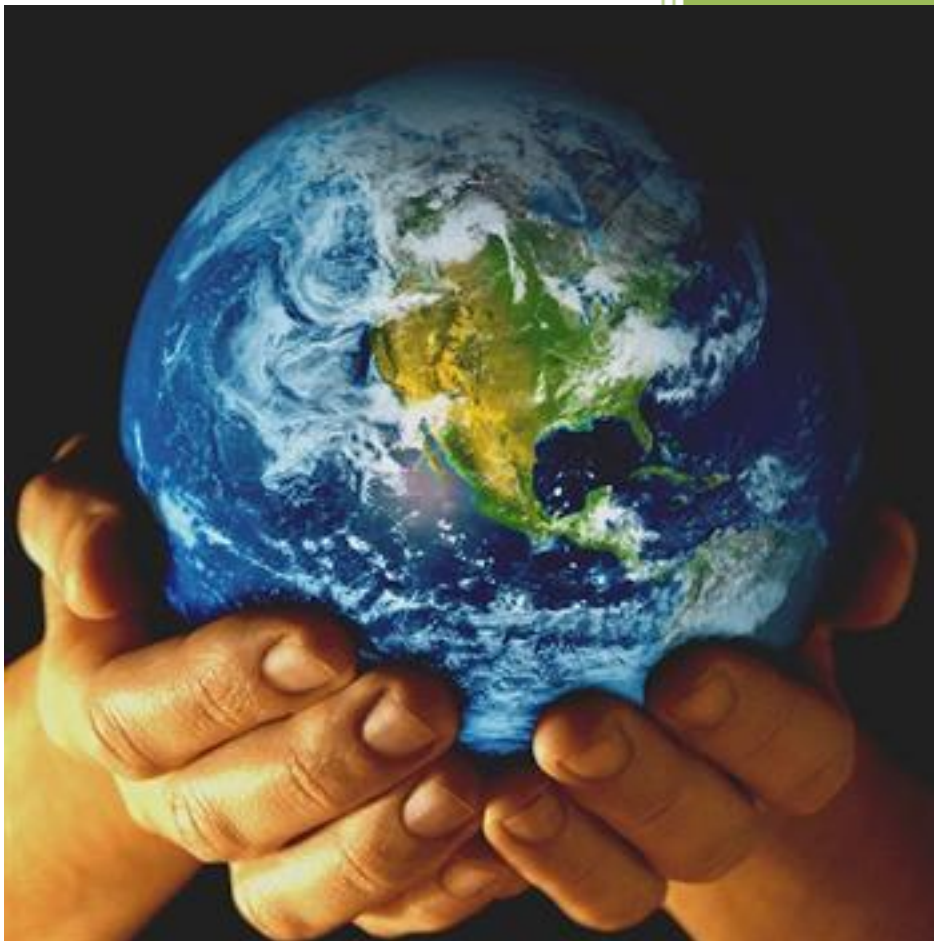

2013-14

Περιβαλλοντικά Προβλήματα Της Πόλης Μου

Κλαίρη Γιαλεσάκη

Εργασία Οικιακής Οικονομίας Γ' Τριμήνου

2013-14

Περιβαλλοντικά Προβλήματα

Η καθαριότητα και η λειτουργικότητα του αστικού περιβάλλοντος αποτελούν δύο από τις σημαντικότερες συνιστώσες της ποιότητας ζωής των δημοτών και καθιστά μια πόλη ελκυστική στους επισκέπτες της. Μια καθαρή πόλη αποτελεί ένδειξη πολιτισμού των δημοτών της, ενώ η λειτουργικότητα γνώρισμα σεβασμού της Δημοτικής αρχής προς τον πολίτη. Η καθαριότητα και η εικόνα που παρουσιάζει η πόλη μας αφορά όλους και είναι ευθύνη όλων μας, της δημοτικής αρχής και των δημοτών. Η δημοτική αρχή οφείλει να υλοποιεί συγκεκριμένες δράσεις, αλλά και οι δημότες πρέπει να είναι αρωγοί στις προσπάθειες του Δήμου, να βλέπουν την πόλη προέκταση του σπιτιού τους. Η επιτυχία των δράσεων του Δήμου εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τη συμμετοχή και την υποστήριξη των δημοτών. Η συμμετοχή τους αποτελεί την κινητήρια δύναμη για περαιτέρω δράσεις.

Κυκλοφοριακό σύστημα και ποιότητα ζωής

- Το μεγαλύτερο πρόβλημα στο Ηράκλειο είναι το κυκλοφοριακό για το οποίο το 64% των κατοίκων εκφράζεται αρνητικά.
 - Ακολουθούν με χαμηλότερα ποσοστά, το οδικό δίκτυο, τα τροχαία ατυχήματα, το θέμα της καθαριότητας, το κόστος και η έλλειψη των χωρών στάθμευσης.
- Στη λίστα των προβλημάτων ακολουθούν με αξιόλογο ποσοστό, η ύδρευση, τα τοπικά έργα, η πολεοδομία, έλλειψη ελεύθερων χώρων.
- Η συντριπτική πλειοψηφία των κατοίκων της πόλης του Ηρακλείου (87%) κρίνει τη ζωή της κρητικής πρωτεύουσας ακριβή, ενώ το(81%) πιστεύει ότι δεν υπάρχουν αρκετά πάρκα, πλατείες και ελεύθεροι χώροι γενικότερα.
 - Το 94% βρίσκει δύσκολα να παρκάρει, ενώ η ηχορύπανση και η άναρχη δόμηση αποτελούν πρόβλημα για επτά στους δέκα κατοίκους.
- Λίγοι πιστεύουν ότι μπορεί κανείς να βρεί εύκολα δουλειά (37%) και πολύ λιγότεροι (16%) θεωρούν ότι είναι εύκολο να αγοράσει κανείς σπίτι σε λογική τιμή.
- Όσον αφορά τις μετακινήσεις, οι πολίτες του Ηρακλείου χρησιμοποιούν κατά κύριο λόγο αυτοκίνητο (43%), ενώ το (18%) προτιμά μοτοσικλέτα. Ελάχιστοι

επιλέγουν το ταξί (μόλις 3%) και αρκετοί το λεωφορείο. Με τα πόδια μετακινείται το 20%.

Κυκλοφοριακό σύστημα

Ηχορύπανση

Μείζον περιβαλλοντικό πρόβλημα. Ο χωροταξικός σχεδιασμός των ακίνητων και κινητών πηγών εκπομπής θορύβου στη πόλη μας επηρεάζει όλο τον πληθυσμό, τόσο στο κέντρο, όσο και στην περιαστική ζώνη. Ο θόρυβος από το υφιστάμενο πολιτικό, αλλά και στρατιωτικό αεροδρόμιο, ο κυκλοφοριακός θόρυβος κάθε κατηγορίας οχημάτων, ο βιομηχανικός θόρυβος από εγκαταστάσεις διάσπαρτων βιοτεχνιών, κλιματιστικών κα υδραυλικών εγκαταστάσεων, ο εργοταξιακός θόρυβος από κατασκευές έργων κ.λ.π., έχει αναγάγει τον αστικό θόρυβο σε μείζων περιβαλλοντικό πρόβλημα.

Οι χώροι ψυχαγωγίας και ειδικότερα τα κέντρα διασκέδασης στ Ηράκλειο, όπως και στις περισσότερες μεσογειακές πόλεις, λόγω κλιματολογικών συνθηκών, είναι βιοτεχνιών, κλιματιστικών κα υδραυλικών εγκαταστάσεων, ο εργοταξιακός θόρυβος

από κατασκευές έργων κ.λ.π., έχει αναγάγει τον αστικό θόρυβο σε μείζων περιβαλλοντικό πρόβλημα.

Οι χώροι ψυχαγωγίας και ειδικότερα τα κέντρα διασκέδασης στ Ηράκλειο, όπως και στις περισσότερες μεσογειακές πόλεις, λόγω κλιματολογικών συνθηκών, είναι υπαίθριοι και συνεπώς συνιστούν πηγή ηχορύπανσης.

Αλλά και τα κλειστά κέντρα διασκέδασης βρίσκονται συνήθως σε χώρους

κατοικημένους, ακόμα σε ισόγεια ή υπόγεια κατοικιών, με συνεπεία να είναι αναγκαία η καλή ηχομόνωση. Τα κέντρα διασκέδασης είναι αιτία όχλησης, όχι μόνο λόγω, του θορύβου που προκαλείται σε αυτά, αλλά και λόγω του δευτερογενούς

θορύβου της κίνησης γύρω από αυτά κατά τις ώρες λειτουργίας τους.

**Καταπατούνται βάναιυσα τα
δικαιώματα των πεζών**

Η κατάσταση στο Ηράκλειο και σε άλλες ελληνικές πόλεις γίνεται μέρα με τη μέρα όλο και πιο αφόρητη, μια και για πάντα έχουν κατακλυσθεί από αυτοκίνητα και μηχανάκια, ενώ η ατμόσφαιρα επιβαρύνεται με νέους και παλιούς ρύπους .Δεν υπάρχει χώρος πια για τους ανθρώπους. Μέσα στα επόμενα 15 χρόνια προβλέπεται ότι τα αυτοκίνητα θα έχουν διπλασιασθεί. Κι όμως, οι πόλεις έχουν φτιαχτεί για ρύπανση, το θόρυβο και τα ατυχήματα που αυτός προκαλεί. Πάνω απ' όλα όμως αυτή, βαρβαρότητα έρχεται σε αντίθεση με την αίσθηση του δικαίου και αποτελεί προσβολή προς τις πολιτιστικές και ανθρωπιστικές παραδόσεις του ελληνικού λαού.

Η καθαριότητα της πόλης

Η επίτευξη ενός υψηλού επιπέδου καθαριότητας σε μια πόλη σαν το Ηράκλειο δεν είναι εύκολη υπόθεση, αφού είναι μια πόλη με έναν πολύ πυκνό αστικό ιστό. Ο στόχος πρέπει να παραμένει οι κοινόχρηστοι χώροι να είναι καθαροί και διαθέσιμοι στους πολίτες, να είναι τοποθετημένος ο απαραίτητος αριθμός κάδων, οι κάδοι να είναι σε καλή κατάσταση πλυμένοι και καθαροί, και η αποκομιδή των απορριμμάτων να γίνεται σε καθημερινή βάση και μόνο βραδινές ώρες. Για την

επιτυχή και αδιάλειπτη αποκομιδή των απορριμμάτων, απαραίτητος είναι ο αξιόπιστος μηχανολογικός εξοπλισμός αλλά και η σωστή διαχείριση του στόλου των κάδων. Λαμβάνοντας υπόψη την παλαιότητα αλλά και την διαρκή λειτουργία του μηχανολογικού εξοπλισμού κάτω από δυσμενείς συνθήκες, ιδιαίτερη πρόνοια

πρέπει να δίνεται στην άμεση επισκευή των βλαβών που προκύπτουν. Συγχρόνως πρέπει να καταβάλλονται διαρκείς προσπάθειες για την ανανέωση και τον εκσυγχρονισμό του μηχανολογικού εξοπλισμού.

Το ανύπαρκτο πράσινο

Το ανύπαρκτο πράσινο: Κάποτε οι άνθρωποι στο Ηράκλειο ήτανε γνώριμοι μεταξύ τους, τα χαμηλά σπίτια γεμάτα αγιοκλήματα και μυρωδάτα λουλούδια και στα καφενεία οι άνθρωποι σύχναζαν για ένα ουζάκι τότε υπήρχαν και οι πλατείες με το πράσινό τους, τις ιστορίες τους και το ιδιαίτερο τους χρώμα. Με τον καιρό το Ηράκλειο άλλαξε. Τα σπίτια με τις αυλές αντικατέστησαν πολυκατοικίες, τα λουλούδια περιορίστηκαν στις γλάστρες στα μπαλκόνια, οι παλιές πλατείες εκσυγχρονίστηκαν, έχασαν την ομορφιά τους, το χρώμα τους και όλα έγιναν τσιμέντο.

Περιβαλλοντική Πληροφόρηση

Από τη στιγμή που τα περιβαλλοντικά προβλήματα άρχισαν να απασχολούν την κοινή γνώμη έγινε αντιληπτό ότι η αντιμετώπισή τους προϋποθέτει έγκυρη ενημέρωση και πληροφόρηση. Είναι προφανές ότι χωρίς επαρκή γνώση των δεδομένων και των παραμέτρων κάθε περιβαλλοντικού προβλήματος δεν είναι δυνατή η συζήτησή του και η αναζήτηση λύσεων που συμβάλλουν στην αειφορία και στη βιώσιμη ανάπτυξη. Όπως ήταν αναμενόμενο, η πραγματικότητα αυτή

συνειδητοποιούνταν περισσότερο όσο τα προβλήματα προσελάμβαναν συγκρουσιακό χαρακτήρα.

Σε κάθε σύγχρονη δημοκρατική κοινωνία η επίλυση των περιβαλλοντικών προβλημάτων πρέπει να στηρίζεται σε αξιόπιστη τεκμηρίωση, ελεύθερη ανταλλαγή επιχειρημάτων και προβολή των αντιπαρατιθεμένων απόψεων. Η σύνθεσή τους αποτελεί εγγύηση για την αποδοχή της καλύτερης λύσης με γνώμονα πάντοτε την προστασία του περιβάλλοντος και τη βιώσιμη ανάπτυξη. Η επιστημονική πληροφόρηση και η ενεργητική συμμετοχή των πολιτών στο πλαίσιο δικαιοκρατικών διαδικασιών αποτελεί βασική προϋπόθεση για τη διαμόρφωση και την εμπέδωση των πρακτικών που πρέπει να πρυτανεύουν στην προστασία του περιβάλλοντος.

Στη χώρα μας έχουν κατά καιρούς αναληφθεί αρκετές, και αξιόλογες, πρωτοβουλίες για την πληροφόρηση και τη συνειδητοποίηση των περιβαλλοντικών διακυβευμάτων. Οι πρωτοβουλίες αυτές συνέβαλαν ασφαλώς στην ευαισθητοποίηση της κοινωνίας και στην ενεργοποίηση των πολιτών. Ιδιαίτερη είναι η σημασία της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και επιμόρφωσης, οι οποίες όμως, παρά τις προσπάθειες που έχουν καταβληθεί, δεν φαίνεται να έχουν αποδώσει τους αναμενόμενους καρπούς. Κοινό τόπο αποτελεί το γεγονός ότι το έλλειμμα περιβαλλοντικής πληροφόρησης και συνειδητοποίησης εξακολουθεί να διατηρεί ακόμη ανησυχητικές διαστάσεις.

Γι' αυτό ακριβώς είναι εξαιρετικά ευπρόσδεκτη η πρωτοβουλία του Μουσείου Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας να συγκροτήσει ένα πλήρη φάκελο για την πληροφόρηση, την ευαισθητοποίηση και τη συνειδητοποίηση των πολιτών σχετικά με όλα τα μεγάλα περιβαλλοντικά προβλήματα της εποχής μας. Πρόκειται για ένα

ιδιαίτερα χρηστικό εργαλείο δουλειάς που επεξεργάστηκαν γνωστοί επιστήμονες από τα πανεπιστημιακά και τα ερευνητικά ιδρύματα της χώρας. Κεντρική ιδέα του εγχειρήματος είναι η σχέση του ανθρώπου και του περιβάλλοντος στον 21ο αιώνα.

Οι θεματικές που αποτελούν τα τεύχη του φακέλου αντιστοιχούν σε όλα τα μεγάλα και κρίσιμα περιβαλλοντικά προβλήματα, αποκαλύπτουν δε την εμβέλεια της πρωτοβουλίας. Η αναφορά τους είναι αποκαλυπτική: ατμόσφαιρα και κλίμα, ωκεανός-κλίμα, νερό, υγρότοποι, αλιεία, έδαφος, δάση, βιοποικιλότητα, ορυκτός πλούτος, αστικό περιβάλλον, ενέργεια, μεταφορές και περιβάλλον, δημογραφικό, μετανάστευση, ερημοποίηση, σεισμοί, ηφαίστεια. Η παρουσίασή τους γίνεται με ευσύνοπτο τρόπο και με σταθερή επιδίωξη να καταστούν κατανοητές στο ευρύ κοινό οι επιμέρους παράμετροί τους. Αξίζει τέλος να τονιστεί η άρτια αισθητική διαμόρφωση του φακέλου και η πλαισίωσή του με ενδιαφέρον φωτογραφικό υλικό, χρήσιμα γραφήματα και πίνακες.

Το πρόγραμμα εντάσσεται στις δράσεις του Υπουργείου Πολιτισμού, συγχρηματοδοτήθηκε δε από το Γ΄ Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης. Κατά τη διάρκεια του τρέχοντος έτους προγραμματίζεται η παρουσίασή του σε πολλές κεντρικές πόλεις της περιφέρειας με τη συμμετοχή εκπροσώπων του Ιδρύματος Γουλανδρή και επιστημόνων που συνέπραξαν στην εκπόνησή του. Οι συναντήσεις αυτές αναμένεται να λειτουργήσουν ως καταλύτης για τη διάδοσή του σε ευρύτερες ομάδες ευαισθητοποιημένων πολιτών. Ο φάκελος μπορεί έτσι να χρησιμοποιηθεί από όσους επιθυμούν να συνεισφέρουν στην περιβαλλοντική συνειδητοποίηση για τα μεγάλα προβλήματα της εποχής μας. Πρόκειται αναμφίβολα για το σημαντικότερο εργαλείο δουλειάς που διαθέτουμε γι' αυτό το σκοπό. Πρέπει λοιπόν να αξιοποιηθεί δημιουργικά στη βασική εκπαίδευση, στη λαϊκή επιμόρφωση, στα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας και στη δουλειά των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων.

Μέτρα για την αντιμετώπιση των προβλημάτων

- Η υπερθέρμανση του πλανήτη απαιτεί μείωση όλων των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου. Οι σημαντικότερες δυσκολίες συνδέονται με την ενεργειακή παραγωγή. Η απόρριψη της πιο άμεσης εναλλακτικής λύσης, που είναι η πυρηνική ενέργεια οδηγεί στις ανανεώσιμες πηγές και στο υδρογόνο, λύσεις περιβαλλοντικά φιλικότερες, αλλά λιγότερο διαθέσιμες άμεσα. Η ανάπτυξη τεχνολογιών απορρόφησης του διοξειδίου του άνθρακα αποτελεί πιθανή εφεδρεία, που ίσως προσφέρει εναλλακτική λύση στη διάρκεια του 21ου αιώνα.
- Η αντιμετώπιση του ζητήματος των δασών θα είχε θετικές συνέπειες στα περισσότερα παγκόσμια περιβαλλοντικά προβλήματα, διότι σχετίζεται με την κλιματική αλλαγή, το νερό, το έδαφος και τη βιοποικιλότητα, αλλά χρειάζεται άφθονη χρηματοδότηση και τεράστια κινητοποίηση των τοπικών αγροτικών

πληθυσμών. Ιδιαίτερη σημασία έχει η ορθολογική διαχείριση δασών, νερών και εδάφους σε επίπεδο λεκάνης απορροής.

- Σε ότι αφορά τους υδατικούς πόρους, η ζήτηση κατά τις επόμενες δεκαετίες αναμένεται τόσο μεγάλη, ώστε δεν θα επαρκούσαν ακόμα και ικανοποιητικές βελτιώσεις στα θέματα δασών, κλίματος και υδατικής ρύπανσης. Μόνον η ραγδαία βελτίωση, από πλευράς αποδοτικότητας και κόστους τεχνολογιών παραγωγής καθαρού νερού, κυρίως της αφαλάτωσης και ίσως της επαναχρησιμοποίησης λυμάτων, θα μπορούσε να ικανοποιήσει τις ανάγκες. Ούτως ή άλλως όμως, χρειάζεται πολύ ορθολογικότερη διαχείριση του υπάρχοντος νερού, με έμφαση στην εξοικονόμηση.
- Οι δύο μεγάλες κατηγορίες πιθανών λύσεων για τα παγκόσμια περιβαλλοντικά προβλήματα σχετίζονται αφ' ενός με τις τεχνολογίες που προστατεύουν ή βελτιώνουν το περιβάλλον και αφ' ετέρου με τις κοινωνικές αλλαγές που, μέσω βελτιωμένης διαχείρισης, προλαμβάνουν ή αποκαθιστούν τις περιβαλλοντικές βλάβες. Οι κοινωνικές λύσεις έχουν κατά κανόνα λιγότερο άμεσα και απτά αποτελέσματα, οι τεχνολογικές λύσεις επιφέρουν πιο άμεσες βελτιώσεις, αλλά αφήνουν μεγαλύτερες αβεβαιότητες μακροπρόθεσμα. Το κόστος εφαρμογής τους ποικίλει και αποτελεί τελικά καθοριστικό παράγοντα για τις περιοχές του Τρίτου Κόσμου.
- Η περιβαλλοντική αρχή της πρόληψης είναι ιδιαίτερα χρήσιμη σε όλες τις περιπτώσεις και μπορεί να συμβάλει στην πραγματοποίηση σημαντικών οικονομιών. Η αρχή της προφύλαξης είναι αναγκαία στις ανεπτυγμένες χώρες, αλλά δύσκολα μπορεί να εφαρμοστεί στον Τρίτο Κόσμο. Η αρχή « ο ρυπαίνων πληρώνει» και γενικότερα η ενσωμάτωση κάθε είδους κόστους στις τιμές και η αξιοποίηση εργαλείων της αγοράς είναι ιδιαίτερα χρήσιμες, όταν οι κοινωνικές συνθήκες το επιτρέπουν.
- Ορισμένες τεχνολογικές λύσεις έχουν προτεραιότητα, διότι μπορούν, χωρίς υπερβολικό κόστος, να βελτιώσουν δραστικά μερικές περιβαλλοντικές συνθήκες. Στην κατηγορία αυτή ανήκουν τεχνολογίες επεξεργασίας πόσιμου νερού και λυμάτων και πολλές απλές προσαρμοσμένες ή παραδοσιακές τεχνολογίες. Μεγάλο μέρος των προβλημάτων διαχείρισης και παρακολούθησης του περιβάλλοντος χρειάζεται να αντιμετωπισθούν με καινοτομίες και προώθηση της έρευνας. Μακροπρόθεσμος τεχνολογικός στόχος πρέπει να είναι η ικανοποίηση των κοινωνικών αναγκών με χρήση λιγότερης γης και με ρύπανση πρακτικά μηδενική.
- Η ωρίμανση των συνειδήσεων, αλλά και των λύσεων, απαιτεί αρκετό χρόνο. Οι βιαστικές κινήσεις, κάτω από την πίεση των οικολογικών ή κοινωνικών προβλημάτων κινδυνεύουν να αποτύχουν ή να φέρουν αρνητικά αποτελέσματα. Χρειάζεται εκτίμηση για τις πιθανές προοπτικές του συστήματος μετά τις παρεμβάσεις. Στην περίπτωση π.χ. της κλιματικής αλλαγής, ένας βεβιασμένος περιορισμός της χρήσης ορυκτών καυσίμων προτού ωριμάσει η εναλλακτική

λύση των ανανεώσιμων πηγών, θα οδηγούσε σε γρήγορη ανάκαμψη της πυρηνικής ενέργειας. Η διακινδύνευση από την καθυστέρηση λήψης μέτρων για το φαινόμενο του θερμοκηπίου μπορεί να έχει συνέπειες λιγότερο σοβαρές απ' ό,τι η άλωση του ενεργειακού τομέα από επικίνδυνες τεχνολογίες.

- Η ανάπτυξη αποτελεί μέρος του παγκόσμιου περιβαλλοντικού προβλήματος, αλλά και μέρος της λύσης του. Η οικονομική υπανάπτυξη εξελίσσεται πλέον σε καθοριστικό εμπόδιο για την λήψη περιβαλλοντικών μέτρων, τα οποία σταδιακά γίνονται κοινός τόπος στον ανεπτυγμένο κόσμο. Η εκμηδένιση των αποστάσεων με τις τηλεπικοινωνίες και τις μεταφορές έκανε τον πλανήτη ένα ενιαίο σύνολο, όπου οι τρόποι κατανάλωσης και τα τεχνολογικά προϊόντα τείνουν να εξομοιωθούν και οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις τους εμφανίζονται παντού. Η ύπαρξη φτώχειας σε μια περιοχή δεν αποτελεί πλέον παράγοντα διατήρησης του περιβάλλοντος, αλλά αντίθετα σημαντικό εμπόδιο για τη λήψη των αναγκαίων μέτρων.
- Η εκπαίδευση και πρωτοβουλίες της κοινωνίας πολιτών μπορούν να παίξουν καθοριστικό ρόλο στην αντιμετώπιση προβλημάτων του Τρίτου Κόσμου, όπως γίνεται ήδη στις ανεπτυγμένες χώρες. Η υιοθέτηση πολιτιστικών αξιών που τείνουν να θεωρούνται παγκόσμιες, όπως η ελευθερία, η ισότητα, η αξιοπρέπεια, η ανεκτικότητα, η κοινωνική δικαιοσύνη και τελικά η δημοκρατία αποτελεί απαραίτητη βάση μιας αποτελεσματικής ορθολογικής διαχείρισης. Η επιδίωξη της αειφορίας προϋποθέτει γενίκευση της αποδοχής αυτών των αρχών.